

Rigsdagstidende.

1851

Forhandlingerne paa Folkethinget. № 26.

Tredie Sæssion.

10de Møde.

Torsdagen den 23de October.

(Fortf.)

Indenrigsministeren (fortsat): Der er et Punkt i denne Sag, som jeg ikke gjerne vilde have berørt, men som jeg dog nu anseer det for min Pligt at berøre. Det er gjentagne Gange anført, at det er uretsfærdigt, at Fæstebonden skal slide og slæbe, og Fordelen deraf alene gaae over til Godseieren. Jeg troer, at der er meget Skjævt i denne Anskuelse; thi for det Første slider og slæber Fæstebonden ikke for Godseieren, men for sig selv; han faaer sit Arbeide meget godt betalt (Hør!), naar man erindrer den sikke- og varige Besiddelse, han har af Gaarden, ikke alene for sin egen Person, men ogsaa for sin Kone, forsaavidt hun bliver Enke. Den Fordeel, han vinder af sit Arbeide, er det dog, som bringer ham til at arbeide, og jeg indseer ikke, hvad han skulde kunne have imod, om Godseieren ogsaa vandt derved, forsaavidt navnlig Gaarden blev bedre. Jeg troer derhos, at der gives mange Tilfælde, hvor Billighed i allerhøieste Grad taler for, at Godseieren faaer en saadan Fordeel. Vi vide Alle, at der har været en Tid, hvor Fæstegaardene maatte bortfæstes saa at sige for Intet, imod en meget lav Landgilde, ja endog uden at der blev givet nogen Indfæstning; de Fæstebønder, der i denne Periode have faaet Fæste paa deres Gaarde, have ofte besiddet dem i 30 til 40, ja i 50 Aar, og Godseierne have i hele denne Tid næsten ingen Indtægter havt af deres Eiendom. Naar de nu paa Grund af det Baand, som Lovgivningen har lagt paa deres Eiendom, have været nødsagede til i saa mange Aar at savne Indtægt af deslige Gaarde, forekommer det mig ikke meer end billigt, at

de, naar Fæsteledighed indtræder, faae nogen Erstatning for det Tab, de i saa mange Aar have lidt. Hvad jeg imidlertid fornemmelig vil gjøre Fæstebondeclassen og Gaardmandsclassen opmærksom paa, det er, at det er et meget farligt Princip at ville tale om, hvem der skal høste Nytten af deres Flid og Arbeide; det er farligt for dem, naar de af den Grund ville tillegne sig en Eiendom, som ikke tilhører dem; de maae husse vel paa, at ikke de alene arbeide og dyrke Gaardene, men at der ogsaa er Andre, der slide og slæbe for dem. Jeg vil ikke udføre dette videre; jeg har kun villet antyde, hvor vi kunne komme hen, naar vi ville betræde denne Vej.

Naar det er sagt, at man maa være forsigtig og passe paa, at Godseierne ikke udføre de Planer, som man tillægger dem, at ville gjenvinde deres tabte Fordele, Magt og Ansæelse, da vil jeg vistnok ikke her optræde som Forsvårer for Godseierclassen, ja, jeg vil reent ud tilstaae, at jeg savner Meget hos denne Classje, som jeg kunde ønske hos den, at jeg troer, den langt fra har arbeidet paa at gjøre sig saa nyttig, som den burde være, og at den derfor nu ikke kan være den Støtte for Staten, som den burde være (Hør!); men jeg troer virkelig, at man gjør vor danske Godseierstand i allerhøieste Grad Uret, naar man tillægger den en saa taabelig Idee som den, at den i Aaret 1851 skulle kunne tænke paa at ville gjenvinde de tabte Rettigheder (Tschering: See til vore Naboer!); det vilde kun bringe den Spot, Skam og Skade, thi den vilde aldrig kunne vinde Noget ved saadanne Bestræbelser. Jeg skal sluttelig kun gjenskalde i Grindringen, at jeg begyndte mit Foredrag igaar med at yttre, at jeg ansaae det for det ene Rigtige, at denne Sag blev nøie drøftet, for at Enhver kunde komme til en klar An-